

REFERAT Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget d. 21-01-2026

Mødedato Onsdag d. 21. januar 2026 kl. 13:30

Mødested Vest - Lokale 515

Mødedeltagere Kasper Pauli Pedersen, Andreas Würtz, Martin Arvad, Henrik Overgaard, Lotte Stoltenborg

Indholdsfortegnelse

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget - Valg af formand og næstformand.....	3
Kompetence- og Delegationsplan for Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget.....	4
Introduktion til Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalgets arbejdsområde.....	5
Temadrøftelse - Den Grønne Trepert.....	6
Udpegning af medlemmer til de lokale treparter og Limfjordsrådet.....	7
Affald - Tømning af affaldsbeholdere - EU udbud.....	9
Klimaplan for Ikast-Brande Kommune - status for 2025.....	12
Klimaplan - forslag til lokale, grønne handlinger i civilsamfundet.....	16
Åbne meddelelser.....	18
Lukket: Lukkede meddelelser.....	20

Punkt 1: Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget - Valg af formand og næstformand

00.22.00-A30-4-25

Beslutning

Udvalget konstituerede sig med Kasper Pauli Pedersen (formand), Andreas Würtz (næstformand)

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 21. januar 2026

Indstilling

Borgmesteren indstiller, at

- der foretages en konstituering med valg af formand og næstformand for udvalget i henhold til konstitueringsaftalen.

Sagsfremstilling

Ifølge Lov om Kommunernes Styrelse vælger udvalget selv sin formand. Ethvert medlem af udvalget er forpligtiget til at modtage valg som formand.

Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at udvalgets beslutninger indføres i protokollen.

Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Næstformanden skal fungere i formandens forfald.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 2: Kompetence- og Delegationsplan for Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget

00.15.15-A21-1-25

Beslutning

Anbefales

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 21. januar 2026

Økonomi- og Planudvalget 27. januar 2026

Byrådet 2. februar 2026

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- forslag til delegationsplan godkendes

Sagsfremstilling

Teknik og Miljø forelægger vedlagte forslag til delegationsplan for Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalgets område. Delegationsplanen angiver beslutningskompetencen mellem Byrådet, Økonomi- og Planudvalget, Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget og Administrationen.

Bestemmelser for Byrådets adgang til delegation reguleres i lovgivningen og Styrelsesvedtægten for Ikast-Brande Kommune.

Mens Styrelsesvedtægten beskriver fordelingen af opgaveområder for Økonomi- og Planudvalget samt de stående udvalg, kan der i lovgivningen være fastsat eller forudsat et delegationsforbud, der indebærer at f.eks. budget, større driftskontrakter, samt større planer og strategier ikke kan delegeres fra Byråd til udvalg.

Udvalgets opgaver er at beslutte retningslinjer og principper for udmøntning af politikker og for varetagelse af sagsbehandling på udvalgets område, samt at drøfte sager af principiel karakter. Endvidere forbereder udvalget Byrådets beslutninger inden for udvalgets opgaveområder.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Bilag

Delegationsplan Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget

Punkt 3: Introduktion til Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalgets arbejdsområde

00.15.00-A00-69-25

Beslutning

Udvalget blev introduceret til området.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 21. januar 2026

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- udvalget tager introduktionen til efterretning

Sagsfremstilling

Teknik- og Stabsdirektøren vil på mødet give en introduktion i Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalgets arbejdsområde.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 4: Temadrøftelse - Den Grønne Trepert

01.30.00-P22-1-24

Beslutning

Udvalget blev indført i arbejdet med den grønne trepart.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 21. januar 2026

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Teknik og Miljø orienterer om den landspolitiske aftale om implementering af et Grønt Danmark (Den Grønne Trepert), og hvad denne indebærer for Ikast-Brande Kommunes vedkommende - herunder med hensyn til deltagelsen i fire lokale grønne treparter og konkrete arealomlægningsprojekter.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 5: Udpegning af medlemmer til de lokale treparter og Limfjordsrådet

01.30.00-P22-1-24

Beslutning

Udvalget beslutter at Kasper Pauli deltager i Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord oplande.

Andreas Würtz deltager i Limfjorden og Lotte Stoltenborg deltager i Randers Fjord.

Martin Arvad bliver suppleant for alle oplande.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 21. januar 2026

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- der udpeges to medlemmer (et medlem og en suppleant) til hver af de fire lokale treparter, som Ikast-Brande Kommune indgår i.
- at de udpegede repræsentanter til Lokal Trepert Limfjorden også udpeges til Limfjordsrådet.

Sagsfremstilling

Med Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark har kommunerne ansvaret for planlægning og implementering af arealomlægningsindsatsen. Aftalerne er vedlagt som bilag. Kommunernes opgaver er forankret i lokale treparter, der har udgangspunkt i hovedvandoplandene. Rammeaftalen mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL om kommunernes opgaver er vedlagt som bilag.

Ikast-Brande Kommune udgør en del af hovedvandoplandene til fire fjorde og dermed fire lokale treparter:

- Ringkøbing Fjord (64 % af Ikast-Brande Kommunes areal)
- Nissum Fjord (18 % af Ikast-Brande Kommunes areal)
- Limfjorden (12 % af Ikast-Brande Kommunes areal)
- Randers Fjord (6 % af Ikast-Brande Kommunes areal)

Hver lokal trepart består af følgende medlemmer:

- 1-2 repræsentanter for hver kommune i oplandet, heraf mindst 1 politisk repræsentant
- 1-2 lokale landbrugsrepræsentanter
- 1-2 lokale repræsentanter for lokale naturorganisationer
- 1 repræsentant fra Naturstyrelsen

Repræsentanterne fra natur- og landbrugsorganisationerne udpeges centralt af hhv. Danmarks Naturfredningsforenings og Landbrug & Fødevarers hovedorganisationer. Naturstyrelsen udpeger også deres repræsentanter. De lokale treparter skal understøtte samarbejde mellem kommuner, landmænd, lodsejere og naturorganisationer for at sikre mere lokalt ejerskab og helhedstænkning. Kommunerne har i regi af de lokale treparter ansvar for løbende at opdatere den dynamiske omlægningsplan i tilfælde af projekter, der ikke gennemføres eller ændres. Kommunerne har også ansvaret for at arbejde aktivt for, at arealomlægningerne gennemføres i overensstemmelse med omlægningsplanen, og at der er kontinuerlig fremdrift i kommunernes arbejde med projekter realiserings parallelt med omlægningsplanens opdatering.

Ikast-Brande Kommune er også politisk repræsenteret i Limfjordsrådet. Limfjordsrådet blev stiftet i 2007 efter kommunalreformen, og har siden da arbejdet for en ren og bæredygtig Limfjorden. Rådets opgaver er koncentreret omkring 5 søjler: fjorden, oplandet, naturen, klimaet og lokalt ejerskab. Med aftale om et Grønt Danmark og etableringen af Lokal Trepert Limfjorden er en stor del af arbejdet med oplandet placeret her. Arbejdet med fjorden, naturen, klimaet og lokalt ejerskab er fortsat primært placeret i Limfjordsrådet, dog med betydeligt overlap til arbejdet i Lokal Trepert. Limfjordsrådets politiske forum sammensættes af 1-2 repræsentanter fra de enkelte medlemskommuner, hvoraf minimum den ene skal udpeges blandt Byrådets midte og fortrinsvis blandt medlemskommunernes Teknik og Miljøudvalg eller det udvalg hvorunder vandplanarbejdet sorterer. En suppleant vælges af og blandt Byrådene for hvert af de kommunalt udpegede medlemmer.

Repræsentanternes og suppleanternes valgperiode følger den kommunale valgperiode.

Det afgående formandskab for både Limfjordsrådet og Lokal Trepert Limfjorden har anbefalet kommunerne at udpege de samme repræsentanter til Limfjordsrådet og Lokal Trepert Limfjorden for at skabe mest mulig synergi i opgaveløsningen og arbejdsprocessen.

Teknik og Miljø vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt, at Ikast-Brande Kommune fortsat deltager aktivt i alle fire lokale treparter for at varetage kommunens interesser. Der er embedsmands- og tekniker-grupper tilknyttet hver af de fire lokale treparter, hvor Teknik og Miljø repræsenterer Ikast-Brande Kommune. Teknik og Miljø vurderer endvidere, at det er hensigtsmæssigt at følge anbefalingen om at de samme repræsentanter udpeges til både Lokal Trepert Limfjord og Limfjordsrådet.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen

Bilag

Aftale om et Grønt Danmark 240624

Aftale om implementering af et grønt Danmark 181124

Rammeaftale mellem KL og Ministeriet for Grøn Trepert

Punkt 6: Affald - Tømning af affaldsbeholdere - EU udbud

07.08.00-P35-4-25

Beslutning

Anbefales.

Udvalget besluttede at udbyde 55% af kørslen med minimum nul-emmission og ønsker en option på HVO diesel på den resterende kørsel.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 21. januar 2026

Økonomi- og Planudvalget 27. januar 2026

Byrådet 2. februar 2026

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- Kontraktperioden for indsamling af mad- og restaffald, samt genanvendeligt affald og farligt affald fastsættes til 6 år, med mulighed for forlængelse i op til 2 år (2 x 12 mdr.)
- Serviceniveau fastholdes som for nuværende, herunder at tømning hver 2. uge for mad- og restaffald fastholdes og at tømning hver 3. uge for genbrugsbeholder fastholdes, dog indhentes der en pris (som option), så mulighed for ændring af tømmefrekvens bibeholdes til senere i kontraktforløbet
- vejedokumentation erstattes af fotodokumentation
- det drøftes om der skal stilles krav til renovationsbilerne om nul-emissionsudledning
- administrationen bemyndiges til at udarbejde udbudsmaterialet og gennemføre udbud med henblik på, at indgå kontrakt med en ny renovatør på et samlet udbud

Sagsfremstilling

Teknik og Miljø står over for at skulle udbyde indsamlingen af mad- og restaffald, samt genanvendeligt affald og farligt affald. I Ikast-Brande Kommune har alle husstande med have, som minimum en standard løsning med følgende beholdere til indsamling af affald:

- en dobbeltbeholder opdelt i mad- og restaffald
- en dobbeltbeholder opdelt i hhv. pap og papir, samt metal, plast, mad- og drikkekartoner (genanvendeligt affald)
- en rød miljøboks (farligt affald), som medtages på renovationsbilen når den stilles frem

Teknik og Miljø har i dag to individuelle kontrakter til indsamling og tømning af affaldsbeholdere med forskellige kontraktforhold. Det skyldes, at reglerne om husstands-nær indsamling blev vedtaget efter udbud om indsamling af mad- og restaffald blev gennemført. Kontrakten på genanvendeligt affald blev tilsvarende kortere for at sikre, at de to kontrakter udløber samtidigt d. 31. august 2027. Opgaven kan herefter udbydes i én samlet kontrakt og udbydes i god tid, da opbygning af renovationsbiler til indsamlingen tager op til 15 mdr.

Tidsplan for udbuddet er som følger:

- Januar 2026: Godkendelse af udbudsvilkår
- December 2025 - marts 2026: Udarbejdelse af udbudsdokumenter
- Medio april 2026: Tilbudsfrist
- Maj 2026: Tildeling af kontrakter
- Kontraktstart: 1. oktober 2027

Teknik og Miljø samarbejder med en ekstern rådgiver om udarbejdelse af nyt samlet udbudsmateriale for begge kontrakter. I slutningen af november måned blev der afholdt markedsdialoger med tre renovatører, der formodes at være interesseret i at byde på opgaven. Erfaringer og input fra dialogmøderne er indarbejdet i udbudsmaterialet, hvor det er muligt.

I processen med udarbejdelse af udbuddet er der en række principielle forhold som Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget skal tage stilling til:

1. Kontraktperiode
2. Dokumentation for tømning
3. Serviceniveau
4. Bæredygtighed –CO₂-emission

1. Kontraktperiode:

Kontraktperioden for indsamling af affald anbefales tilpas lang til, at Renovatøren kan afskrive investering i biler på fornuftig vis. Bliver kontraktperioden for lang, vil der kunne opstå hyppige nedbrud på bilerne og en kort periode vil fordyre udbuddet, da afskrivningen af materiellet udgør en stor del af udbuddet. Teknik og Miljø anbefaler på baggrund af dialogmøderne en kontraktperiode på 6 år med mulighed for forlængelse i op til 2 år (2 x 12 mdr).

2. Dokumentation for tømning:

Teknik og Miljø vægter stabil drift meget højt. Der forventes tømning på rette dag og til beskrevet kvalitet ved hver tømning. Samtidig forventes det, at renovatøren er stabilt kørende med både mandskab og materiel.

Ikast-Brande Kommune har stor succes med datadrevne tømning af dagrenovation. Alle beholdere er chipmærket og der er altid et overblik over de udførte tømninger på præcis dato og klokkeslæt. Denne form for registrering og dokumentation fastholdes, da der kun afregnes for udførte tømninger.

Indsamling og tømning af affald skal ske efter fastlagte instrukser og procedurer, således at der er et ensartet og højt serviceniveau i hele kommunen. Hvis der skulle ske afvigelser skal kommunen informeres og ”ikke udførte” tømninger skal dokumenteres med et foto af affaldsbeholderen samt indberetning om årsagen.

I forbindelse med Byrådets beslutning om at udfase vægtafregning af mad- og restaffald, forventes en besparelse på tømmeudgiften. Renovatøren har oplyst, at vejesystemet på bilerne er omkostningstungt både at anskaffe og drifte. En udfasning af vejningen af affaldet, vil dog betyde, at der ikke længere er dokumentation for tømning. I forbindelse med markedsdialogen blev fotodokumentation i forbindelse med tømning af beholdere nævnt af renovatørerne, som en mulig afløser til dokumentation for tømning.

I forbindelse med det nye producentansvar og forventede kommende krav til øget renhed af affaldstyperne, vurderes denne form for dokumentation mere brugbar. Teknik og Miljø anbefaler derfor, at det sættes som et krav i den nye kontrakt.

3. Serviceniveau:

Affaldsbeholderen til mad- og restaffald tømmes i dag jf. lovkrav hver 2. uge. Affaldsbeholderen til genanvendeligt affald tømmes hver 3. uge. Der skal tages stilling til om tømmefrekvens for genanvendeligt affald skal øges til også at være hver 2. uge.

Teknik og Miljø får henvendelser fra borgere, som oplyser, at de har pladsproblemer til især i rummet med metal, plast, mad- og drikkekartoner. Løsningen er i dag, at borgerne kan tilkøbe en større beholder til det genanvendelige affald. Der er pt 199 husstande, som har tilkøbt en større beholder eller ekstra beholder til sammenligning er der 15.618 husstande med en standard 240 l beholder til genbrug.

På dialogmøderne med renovatøren er det oplyst, at oftere tømning af det genanvendelige affald vil medføre, at der skal indsættes flere biler til tømningen. Det øgede serviceniveau vil derfor medføre en øget omkostning. Samtidig er der en risiko for, at der tømmes halvfylde beholdere, da husstandene har stor variation i affaldsmængden.

Der arbejdes desuden på landsplan om fastlæggelse af prisloft og ensartethed på affaldsgebyrer, hvilket taler imod at øge tømningens frekvens. Teknik og Miljø anbefaler, at tømmefrekvens og et serviceniveau fastholdes som for nuværende. Der indhentes dog en option på muligheden for senere i kontraktperioden, at kunne gå fra 3. ugers tømning til 2. ugers tømning på det genanvendelige affald.

4. Bæredygtighed:

Renovationsbiler som i dag indsamler mad- og restaffald kører på 2. generation HVO diesel, som er CO2 minimale i forhold til almindelig diesel. Øvrige renovationsbiler, som indsamler genanvendeligt affald, kører på almindelig diesel.

Ikast-Brande Kommune har en oplagt mulighed for at sikre, at den tunge trafik med renovationsbiler bliver mere klimavenlig ved at stille krav til renovatørens biler. Med en anbefalet kontraktlængde på op til 8 år, er det muligt for renovatøren at investere i de lidt dyrere el-biler uden at prisen for indsamling bliver uhensigtsmæssig høj.

Nul-emissionbiler er dyrere i anskaffelsespris end dieselbiler, men til gengæld billigere i drift. Ulempen er, at de er begrænset af rækkevidde og de egner sig derfor bedst til indsamling i byerne. Der skal samtidig investeres i ladestander med lynladning til renovationsbilerne, hvilket også kan fordyre indsamlingen.

Indsamling med nul-emissionsbiler er efterhånden velafprøvet, eksempler på allerede eksisterende renovationskontrakter er: Herning, Silkeborg, Billund, Horsens og Varde kommuner. Ringkøbing-Skjern Kommune har netop udbudt affaldsindsamling, hvor der er stillet krav om 50% nul- emissionsudledning fra renovationsbilerne

På baggrund af Ikast-Brande kommunes geografi, med to hovedbyer, en række landsbyer og et forholdsvis stort men tyndt befolket landområde, vurderer Teknik og Miljø at det ikke giver mening at stille krav om nul- emission på alle renovationsbiler i hele kommunen. 60% af tømningerne foregår i de to hovedbyer. Renovatørerne har samtidig til markedsdialogen givet et bud på muligheden for 60% af tømningerne vil kunne tømmes af nul-emissionsbiler. Teknik og Miljø anbefaler, at der indhentes tilbud på kørsel med diesel, og dertil en option på renovationsbiler med nul-emissionsudledning (minimum krav vil være 55% og øvrige biler vil have krav om 2. generation HVO diesel).

Tildelingskriterier:

For at sikre, at kommunen får størst værdi af udbuddet, vil kontrakten blive tildelt den Renovatør, som vurderes at have givet det bedste tilbud ud fra følgende foreslåede underkriterier:

- Pris
- Miljø- og driftshensyn ved brug af renovationsbilerne
- Kvalitetsstyring og organisering

Med den rette vægtning mellem pris, organisation og samarbejde samt proces og kvalitetssikring sikres, at det kvalitetsniveau som udbydes, også er den kvalitet, som borgerne får og til den aftalte pris.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen

Punkt 7: Klimaplan for Ikast-Brande Kommune - status for 2025

00.00.00-P20-1-20

Beslutning

Orienteringen tages til efterretning

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget den 21. januar 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- Status for 2025 på arbejdet med Ikast-Brande Kommunes klimaplan tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Den 19. juni 2023 vedtog Ikast-Brande Kommunes Byråd klimaplanen ”Danmarks Grønne Erhvervskommune” (Punkt 22). Klimaplanen er vedlagt som Bilag. Klimaplanen omfatter indsatsområder med målsætninger og aktiviteter indenfor såvel CO₂-udledninger og klimatilpasning indenfor Ikast-Brande Kommunes geografi.

Teknik og Miljø følger årligt op med de en status på de enkelte målsætninger og aktiviteter. Nærværende dagsorden samler op på status for året 2025.

Om Klimaplanen

Klimaplanen ”Danmarks Grønne Erhvervskommune” er Ikast-Brande Kommunes første klimaplan. Klimaplanen er udarbejdet med afsæt i Ikast-Brande Kommunes deltagelse i projektet DK2020, hvor kommunerne udarbejder klimaplaner med afsæt i en international standard for klimaplaner, CAPF (Climate Action Planning Framework). DK2020 blev i 2019 etableret af Realdania, KL og regionerne med tænketanken Concito som videnspartner. De første kommuner blev del af DK2020 i 2019, og Ikast-Brande Kommune blev indmeldt i 2021. I dag kaldes DK2020 for Klimaalliancen, og alle danske kommuner er nu med og har udarbejdet mindst én klimaplan, der er certificeret efter CAPF.

Klimaplanen for Ikast-Brande Kommune dækker perioden 2023-2027.

Byrådet afsatte 2,5 mio. kr. i 2025 til aktiviteter, det samme er afsat for 2026 samt overslagsår 2027-2029.

Aktiviteterne er løbende igangsat af Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget eller af Byrådet.

Status 2025

Klimaplanen er nu nået over halvvejs i sin funktionsperiode. En stor del af de fastlagte aktiviteter i klimaplanen er nu igangsat, og flere er afsluttede eller overgået til drift. Eksempelvis blev en ny, grøn indkøbspolitik for kommunen godkendt af Byrådet den 16. december 2024 under punkt 9, ”Indkøbspolitik”. Indkøbspolitikken er nu i drift i kommunen. Ligeledes blev der i 2024 udarbejdet en strategi for arealanvendelse (vedtaget af Byrådet den 16. december 2024 ved Punkt 19) og en strategisk energiplan (godkendt af Byrådet den 9. september 2024 ved Punkt 5).

hvorfra anbefalinger nu løbende implementeres via konkrete aktiviteter, som besluttes i Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget.

Siden klimaplanens vedtagelse har initiativer såsom Grøn Trepert og EU's energieffektiviserings- og bygningsdirektiver haft indflydelse på rammerne for arbejdet med klimaplanen, ligesom beslutningen om at sætte VE-planlægning på pause i Ikast-Brande Kommune har haft indflydelse på implementering af aktiviteter under klimaplanen.

Der indgår ikke nye data for kommunens CO₂-udledning i denne status. Nye CO₂-regnskaber inkl. nye regnemodeller for kommunerne som geografi er under udvikling i et eksternt projekt under KL, og forventes at foreligge medio 2026. Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget vil få forelagt resultaterne til den tid.

I de følgende afsnit gennemgås de vigtigste aktiviteter og deres resultater for hvert af klimaplanens indsatsområder.

Landbrug og Natur

De væsentligste aktiviteter under dette indsatsområde er nu overgået til at være en del af arbejdet med Grøn Trepert, hvor Ikast-Brande Kommune er med i fire lokale treparter; Limfjorden, Nissum Fjord, Randers Fjord og Ringkøbing Fjord.

De lokale treparter skulle i 2025 udarbejde omlægningsplaner for at nå de nationale målsætninger om kvælstofreduktion og udtagning af lavbundsjord. Der er i skrivende stund et lavbundsprojekt under realisering, tre lavbunds- eller kvælstofprojekter i forundersøgelse og et vådområdeprojekt med afsluttet forundersøgelse.

Såfremt alle projekter gennemføres, vil det have væsentlig effekt i forhold til reduktion af CO₂-udledningen i Ikast-Brande Kommune.

Det partnerskab med landbruget, som blev etableret i forbindelse med klimaplanens udarbejdelse, er nu droppet ned, idet samarbejdet med Grøn Trepert samt andre samarbejdsfora på landbrugsområdet har overtaget relevansen.

Energi og Forsyning

Indsatsområdets væsentligste aktiviteter såsom planlægning for VE (Vedvarende Energi), energifællesskaber og strategisk energiplan, har helt eller delvist været på pause siden Byrådets beslutning om dette den 28. april 2025 (Punkt 3). De dele af den strategiske energiplan, som ikke var omfattet af Byrådets beslutning, omhandler andre indsatsområder, primært Erhverv.

De øvrige aktiviteter under indsatsområdet Energi og Forsyning, som ikke er berørt af Byrådets beslutning, er relateret til affalds- og spildevandsområderne. På affaldsområdet fortsætter arbejdet med at øge sorteringsprocenter og øget genbrug, ligesom der for spildevandsområdet er fokus på at udskifte anlæg for at mindske CO₂-aftrykket.

Erhverv

I 2025 fortsatte samarbejdet med Erhvervsrådet Herning/Ikast-Brande om virksomhedernes grønne omstilling. Samarbejdet varer indtil februar 2026, og omfatter individuel rådgivning om grøn omstilling til virksomheder, et antal målrettede "task force" forløb til energi- eller CO₂-tunge virksomheder i samarbejde med vidensinstitutioner m.v., samt arrangementer med fokus på erfaringsudveksling og kompetenceudvikling om grøn omstilling.

Der har i skrivende stund været op imod 60 dialoger med virksomheder ifm. individuel rådgivning, igangsat adskillige "task force" forløb med en række virksomheder, hvoraf flere har potentialer ift. EU-støtte m.v. Ligeledes er der afholdt et arrangement med stor deltagerinteresse, og 2 andre arrangementer afholdes primo 2026.

Endvidere er der i november 2025 afholdt en konference målrettet aktører indenfor den tunge transport. Mere end 60 repræsentanter fra lokale virksomheder i transportsektoren deltog og fik inspiration og sparring til deres arbejde med grøn omstilling af lastbiltransport m.v. Konferencen blev afholdt i samarbejde med Herning Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune samt Bæredygtig Herning og Midtjysk Logistik Forum.

Fremtidens Grønne Borgere

Aktiviteter på dette indsatsområde har i 2025 både haft børn og voksne som fokus.

Med en stærkt voksende andel elbiler i den private bilflåde, følger Teknik og Miljø løbende op på behov for ladepunkter og infrastruktur. Konklusionen for nuværende er, at der ikke er brug for flere ladepunkter på den korte bane, men at grønne transportvaner såsom cykling i større omfang kan prioriteres. I 2025 gennemførtes Ikast-Brande Kommunes

Skolevejsanalyse, som viste et markant fald i andelen af børn og unge, som cykler i skole. Der planlægges og iværksættes nu en række tiltag, som skal bidrage til, at flere børn og unge selv transporterer sig i skole.

For de unge og ældre blev der i marts 2025 gennemført en fremtidsworkshop i samarbejde med Ikast-Brande Bibliotekerne, Ældre Sagen, samt Ikast-Brande Gymnasium. Her skulle deltagerne formulere forskellige fremtidsscenerier og herefter aftale fælles aktiviteter til en mere grøn fremtid.

Den 9. september 2025 afholdt Teknik og Miljø arrangementet "Sammen er vi grønnere". Arrangementet blev afholdt i samarbejde med organisationen Democracy X. Ved arrangementet samlede borgere og foreninger m.v. for at få inspiration og engagere sig i den grønne omstilling, med henblik på at iværksætte lokale, grønne aktiviteter. Evalueringen viste stor relevans og interesse for videre initiativer for at fremme den grønne omstilling lokalt i civilsamfundet.

Kommunen som virksomhed

Med den nye indkøbspolitik fra 2024 har Ikast-Brande Kommunes indkøbere fået et bedre afsæt til at mindske Kommunens CO₂-aftryk, arbejdet blev i 2025 styrket med data på CO₂-aftryk. Der arbejdes nu på at sikre kvalitet i data og analyser, som forventes at kunne forelægges relevante fagudvalg i 2026.

Ikast-Brande Kommunes ESG-rapport for 2024 blev udgivet i maj 2025. ESG står for Environment, Social og Governance. ESG er kun et lovkrav for virksomheder af en vis størrelse, mens kommuner ikke er forpligtet til at lave rapporter. Men kommunale ESG-rapporter giver dels relevante informationer til virksomheder i kommunerne, som evt. kan bruges i deres egne ESG-rapporter, og dels giver det viden til Byråd, borgere m.m. om, hvordan kommunen klarer sig i forhold til miljø, herunder også klima, samt sociale forhold og ledelse.

Der sker en langsom elektrificering af Ikast-Brande Kommunes bilflåde. Ikast-Brande Kommune er for nuværende blandt de kommuner med den mindste andel elbiler. Men det er forventningen, at den nye indkøbspolitik og et bredere marked for elbiler vil føre til, at andelen af elbiler i kommunens bilflåde vil øges. I tillæg til elektrificeringen har tiltag såsom optimeret ruteplanlægning i driften mindsket CO₂-udledningen forbundet med kommunens køretøjer.

Klimabevidsthed og kendskab til Klimaplanen blandt medarbejderne i Ikast-Brande Kommune blev i 2025 styrket via deltagelse i Klimahandledagen i uge 17 2025. Fokus var på mad og madspild, og sammen med Ikast-Brande Kommunes kantiner blev der formidlet viden om sunde spisevaner med et lavt CO₂-aftryk, og serveret måltider med lavt CO₂-aftryk i såvel råvarevalg og tilberedning.

Implementering af EU-direktivet vedr. bygningers energieffektivisering vil også på sigt mindske kommunens CO₂-aftryk. Det handler bl.a. om energibesparelser og renovering af kommunens bygninger med henblik på at bedre deres energimærkning.

I tillæg hertil følger Teknik og Miljø løbende op på rammer og lovgivning for etablering af solceller på kommunens tage.

Klimatilpasning

Idet indsatsområderne vedrørende klimatilpasning (Terrænnært grundvand, Nedbør, Tørke, Hede og Vind) er koblet på forskellig vis, samles der op på tværs af disse indsatsområderne i dette afsnit.

I 2025 påbegyndte Teknik og Miljø arbejdet med at udvikle et paradigme for vandhåndtering af overfladevand og vandhåndtering, som skal skabe effektive interne processer, realistiske krav til bygherrer og brugbare målinger i forbindelse med vandhåndtering til brug i bl.a. lokalplan- og byggesager. Det forventes, at paradigmet vil blive klar i 2026.

I tillæg hertil er der i 2025 gennemført en række forundersøgelser og projekter, som på forskelligvis har skabt indblik i udfordringer og konkrete løsninger, særligt i forhold til det terrænnære grundvand og oversvømmelsesrisikoen i områderne omkring Storåen.

Næste skridt

Med udgangen af 2025 er mere end halvdelen af kommunerne i gang med at revidere deres klimaplaner. Som del af den sidste gruppe kommuner, som i sin tid blev del af DK2020/Klimaalliancen, skal Ikast-Brande Kommune tidligst re-

certificeres i 2027. I løbet af første halvår af 2026 vil Teknik og Miljø forelægge et forslag vedrørende revidering og recertificering til beslutning i Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Bilag

Ikast-Brande Kommune Klimaplan 2023-2027

Punkt 8: Klimaplan - forslag til lokale, grønne handlinger i civilsamfundet

01.00.00-P20-15-24

Beslutning

Vedtaget

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget den 21. januar 2026

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- forslag til handlinger godkendes.
- allokering af 50.000 kr. til aktiviteter godkendes.

Sagsfremstilling

Den 9. september 2025 afholdt Teknik og Miljø borgerarrangementet ”Sammen er vi grønnere” i Sentrum Isenvad. Arrangementet blev gennemført i samarbejde med organisationen Democracy X, og havde som formål at engagere civilsamfundet i lokale, grønne handlinger. Arrangementet indeholdt blandt andet en workshop, hvor deltagerne sammen udviklede og aftalte fælles, lokale hverdagshandlinger til gavn for klima, natur og fællesskab.

Ved Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalgets møde den 5. november 2025 (Punkt 3) blev evaluering og anbefalinger fra arrangementet drøftet. Udvalget udtrykte stor tilfredshed med arrangementet og de fremmødtes engagement. Det blev anbefalet, at der i den nye byrådsperiode bliver drøftet og iværksat tiltag til at understøtte realiseringen af de lokale handlinger, som blev aftalt ved arrangementet. Her blev puljemidler og markering af den nationale klimahandledag fremhævet.

I nærværende sagsfremstilling foreslår Teknik og Miljø derfor to konkrete handlinger, som kan bidrage til realisering af de ideer og tiltag, som blev aftalt ved ”Sammen er vi grønnere”.

I forlængelse heraf foreslås allokering af 50.000 kr. til administrative udgifter i form af lokaleleje, forplejning, m.v. og i et begrænset omfang facilitering i forbindelse med forberedelse og gennemførelse af lokale klimahandledage.

Forslag til opfølgende handlinger

Teknik og Miljø vurderer, at sandsynligheden for, at arrangementet ”Sammen er vi grønnere” fører til reelt implementerede, lokale tiltag, kan øges ved at kommunen iværksætter understøttende handlinger. Dels er der behov for at fastholde og evt. udbygge engagementet om de handlinger, som blev aftalt ved ”Sammen er vi grønnere”-arrangementet. Dels er der behov for løsninger, som på længere sigt understøtter lokale, grønne initiativer.

Lokalt engagement via Klimahandledag

For at sikre genkendelighed og kontinuerlighed, anbefaler Teknik og Miljø, at der beslutes et tilbagevendende engagement i Klimahandledagene. Den årlige klimahandledag er et nationalt tiltag, hvor civilsamfund og kommuner skaber eller viser forskellige, grønne handlinger. I 2025 deltog mere end 250.000 mennesker i lokale klimahandledage rundt om i landet. Klimahandledagen arrangeres af organisationen Grønne Nabofællesskaber, med sekretariatsstøtte ved Democracy X. Grønne Nabofællesskaber, har for nylig modtaget både Nordisk Råds Miljøpris og Kongeparrets Fællesskabspris.

Klimahandledagen ligger fast i uge 17, som ligeledes er Verdensmålsuge på bibliotekerne. Det giver mulighed for synergi mellem bibliotekernes aktiviteter under Verdensmålsugen og Klimahandledagen. Ikast-Brande Bibliotek blev verdensmåls-certificeret i 2023, og har kontinuerligt markeret Klimahandledagen, bl.a. i samarbejde med Teknik og Miljø og Grønne Nabofællesskaber.

Teknik og Miljø foreslår, at Ikast-Brande Kommune anvender Klimahandledagen i 2026 til at sætte fokus på lokale, grønne hverdagshandlinger, så der skabes en rød tråd mellem Klimahandledagen og borgerarrangementet ”Sammen er vi

grønnere". Konkret foreslår Teknik og Miljø, at de forskellige lokale, grønne netværk og nabofællesskaber engageres til at deltage i lokale arrangementer og dele erfaringer og viden fra deres egne, lokale initiativer.

Klimahandledagen markeres primært d.23/4, men det anbefales af såvel Grønne Nabofællesskaber og Teknik og Miljø, at præcis dato lokalt tilpasses de relevante rammer og målgrupper, så markeringen lokalt f.eks. sker lørdag i uge 17 frem for torsdag i uge 17.

Ved at koble de lokale klimahandlinger til det tilbagevendende, landsdækkende arrangement "Klimahandledagen", skabes der kontinuerlighed samt genkendelighed for evt. nye deltagere, ligesom lokale arrangører og deltagere får gratis adgang til inspiration, hjælp og ressourcer fra Grønne Nabofællesskaber og Democracy X. Eksempelvis vil interesserede have mulighed for at deltage i et forberedende endagskursus, "Grøn Højskole" i marts 2026.

For at fastholde og viderebringe engagementet fra "Sammen er vi grønne" til Klimahandledagene foreslår Teknik og Miljø, at der fra 2026 iværksættes en proces målrettet de mest relevante aktører. Konkret foreslår Teknik og Miljø, at lokalrådene inviteres til at indgå i arbejdet med klimahandledagene, ligesom deltagere ved "Sammen er vi grønne" og de lokale, grønne nabofællesskaber i kommunen også engageres i processen. Det vil primært ske via fire forberedende møder, som Teknik og Miljø afholder i februar-marts på forskellige lokationer i kommunen.

Ligeledes foreslår Teknik og Miljø, at Democracy X engageres i processen, dels grundet deres naturlige kobling til Grønne Nabofællesskaber og Klimahandledagen, dels grundet et uforbrugt restantal rådgivningstimer fra samarbejdsaftalen om "Sammen er vi grønne", som med fordel kan anvendes til at understøtte den engagerende proces op til Klimahandledagene.

Pulje til lokale, grønne handlinger

Foruden praktisk støtte til organisering, vil realisering af lokale klimahandlinger ofte indebære mindre udgifter til materialer, lokaleleje, mv. Her vil etablering af en særskilt pulje til grønne, lokale handlinger kunne gøre en forskel. En sådan pulje kan have en del forskellige udformninger og retningslinjer, hvorfor Teknik og Miljø foreslår, at der i første omgang udarbejdes forslag til forskellige modeller for puljer, som vil kunne blive drøftet og evt. besluttet i Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget medio 2026.

Næste skridt

Hvis Klima-, Natur og Bæredygtighedsudvalget tiltræder indstillingerne i nærværende dagsordenpunkt, iværksætter Teknik og Miljø arbejdet med lokale aktiviteter på Klimahandledag og puljeudvikling. Efter Klimahandledagene forelægger Teknik og Miljø en kort opsamling på arrangementerne, evt. med kobling til forslag til puljemodeller for det fremadrettede arbejde med lokal, grøn klimahandling i civilsamfundet.

Økonomi

Der allokeres 50.000 kr. i 2026 fra budgettet til "Klimaindsatser", til brug til udgifter i forbindelse med Klimahandledagene. Midlerne vil gå til de forberedende møder og lokale aktiviteter på Klimahandledagene.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 9: Åbne meddelelser

00.22.04-P00-1-25

Direktør

Fremtidens Genbrugspladser - Proces- og tidsplan

Teknik og Miljø har gennem længere tid arbejdet med, at fremtidssikre kommunens genbrugspladser. Det er en opgave, som er programsat i Kommunens Affaldsplan og som er blevet aktualiseret af, at der er visse udfordringer med brug af og borgeradfærd på de to selvbetjente genbrugspladser.

Sagen har senest været drøftet på Klima, Natur og Bæredygtighedsudvalget i november 2025.

Teknik og Miljø følger følgende Proces- og tidsplan:

2026

Januar: Brugerundersøgelse af de selvbetjente genbrugspladser i Bording og Nørre-Snedede. On-line spørgeskemaundersøgelse (survey-Exact) fra d. 16. til og med d. 29. januar.

Denne online undersøgelse kombineres med sorteringsevents på Bording og Nørre Snede genbrugspladser d. 16. og 17. januar, hvor det er muligt at give sin mening til kende ved fysisk fremmøde.

Analyse af besøgstider, bemanding og personaleomkostninger.

Februar: Workshop/ inddragelse af pladspersonale. Erfaringsindhentning fra ”de bedste løsninger”.

Marts: Politisk drøftelse af og fremlæggelse af resultat af brugerundersøgelse på KNB-udvalget. Drøftelse af retning.

Marts - Juni: Internt arbejde med den bedste løsning. Inddragelse af pladspersonale. Løsningsforslag udarbejdes. Forslag til ændringer i åbningstid, antal affaldstyper, struktur og fremtidige krav.

Juni - august: Politisk drøftelse og godkendelse af løsningsforslag. Løsningsforslag indarbejdes i budget

Status for sagen om etablering af faunapassage i Skjern Å ved vandkraftværket ved MES Sø

Taksations sagen om eventuel erstatning til selskaberne MES A.m.b.a., RAH/MES Net A/S og MES Fibernet blev første gang behandlet af Taksationskommissionen den 20. januar 2025. Selskaberne gjorde under taksationsforretningen gældende, at Taksationskommissionen i henhold til lovgivningen ikke var kompetent til at behandle erstatningssagen, da denne var indbragt for Taksationskommissionen af vandløbsmyndigheden, Ikast-Brande Kommune, og ikke af den erstatningssøgende (de tre selskaber). Kompetencespørgsmålet blev derefter behandlet af Overtaksationskommissionen, den 17. juni 2025, hvor afgørelsen blev, at Taksationskommissionen er kompetent myndighed til at behandle sagen. Taksationskommissionen behandlede således sagen igen, den 14. november 2025, og Teknik og Miljø modtog Taksationskommissionens afgørelse den 6. december 2025.

MES A.m.b.a. blev i afgørelsen tilkendt erstatning for tab af ejendomsværdi for to udlejningshuse beliggende ud mod søen med 150.000 kr. pr. hus – det vil sige en samlet erstatning på i alt 300.000 kr. I kendelsens konklusion præciseres, at de 300.000 kr. skal betales af kommunen, under forudsætning af at projektet gennemføres som planlagt. Erstatningen – som finansieres gennem de statslige støtteordninger til formålet – skal således ikke betales på nuværende tidspunkt.

Kommunen blev frifundet for alle øvrige krav fra MES A.m.b.a. og de to øvrige selskaber. Det vil sige, at der eksempelvis ikke skal betales erstatning for tabt indtjening på vandkraftværket og skønnede udgifter til flytning og nyetablering af en 60/10 kV- transformerstation. Selskaberne havde sammenfattende gjort krav gældende på mere end 120 mio. kr.

Taksationskommissionen henviser i afgørelsen til, at selskaberne – udover for to udlejningshuses vedkommende – ikke har godtgjort eller sandsynliggjort, at der vil opstå tab og ej heller risici, der medfører behov for flytning af transformerstationen, fjernelse af turbinehuset og fiberkablerne deri m.v. Taksationskommissionen nævner dog, at risikospørgsmålet skal vurderes løbende i takt med, at projektet detailprojekteres, og at selskaberne på ny vil kunne indbringe sagen for Taksationskommissionen, hvis det vurderes, at der er grundlag herfor.

De pågældende selskaber har ved skrivelse af 19. december 2025 indbragt Taksationskommissionens afgørelse for Overtaksationskommissionen. Selskaberne har derudover, den 16. december 2025, valgt af stævne Ikast-Brande Kommune for Retten i Herning. Stævningen handler om kompetencespørgsmålet, som Overtaksationskommissionen traf afgørelse om den 17. juni 2025. I stævningen nedlægges der påstand om, at Ikast-Brande Kommune skal anerkende, at kommunen ikke har lovhjemmel til at indbringe erstatningssager af den pågældende type for Taksationskommissionen samt, at den konkrete erstatningssag ved MES Sø derfor skal afvises som følge af manglende hjemmel.

De ovennævnte sager ved henholdsvis Overtaksationskommissionen og Retten i Herning varetages for Ikast-Brande Kommunes vedkommende af kommunens advokat på området. Tidshorizonten for behandlingen af disse sager er ukendt på nuværende tidspunkt.

Teknik og Miljø og dennes rådgiver arbejder sideløbende videre med detailprojekteringen af den valgte passageløsning.

Naturmødet 2026

Naturmødet 2026 foregår i Hirtshals i dagene torsdag den 28. – lørdag den 30. maj 2026. Der kan læses mere om mødet på: <https://naturmoedet.dk/>

Punkt 10: Lukket: Lukkede meddelelser

00.22.04-P00-1-25